

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE TRIBVS BONORVM || operum generibus,||
ELEEMOSYNA,|| IEIVNIO ET ORATIONE;|| de que eorundem
operum vi, vsu, & || ratione, LIBRI TRES,|| AVCTORE ||
THEODORO PELTANO SO-||cietatis IESV Theologo.|| AD ...**

Peltanus, Theodor Anton

Ingolstadii, 1580

Qvinti. De extremæ egestatis casu, (hoc enim occurrente præceptum eleemosynarium obligare communiter dicitur). Discutitur hîc quoque, num hic casus absolutam donationem semper exigat, an verò ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46891](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46891)

thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam. Mitto reliqua, ne in re non profus ignota, iusto operosior videar.

CVM ergo Scripturæ & Patres eleemosynam dandam esse clament, pluresque graues rationes validè id confirment, nulla est causa, cur quispiam, eleemosynane generatim accepta, sub præceptum cadat, in quæstionem vocet, aut quicquam omnino ea de re dubitet. Verùm quòd non eadem omnium præceptorum sit ratio, neque eadem rursus omnium obligatio, res monere videtur, ut paucis hoc loco explicemus, quando, & quos, & quatenus præceptum illud obliget.

De extrema egestatis casu, hoc enim occurrente, præceptum eleemosynarium obligare communiter dicitur. Discutitur hic quoque, num hic casus absolutam donationem semper exigat, an verò locationem, aut mutationem interdum quoque admittat.

CAPVT QVINTVM.

VERVMENIMVERO licet lex eleemosynam generatim indicet; attamen quòd hoc legis decretum, vnum ex eorum numero sit, quæ fieri aliquid iubet, adeoque non semper obligant; sed pro loci, temporis, & reliquarum circumstantiarum ratione tantum: ob id doctrinæ methodus postulare videtur, ut hinc ordine exponamus, quando, & quos obliget. Pendet autem nodi huius solutio maiorem partem ex diuitum, & pauperum qualitate, eorundemque inter se discrimine. Constat namque, non omnes, qui diuitum nomine veniunt, æquè opulentos esse; neque omnes rursus, qui pauperum appellatione censentur, æquè miseros esse.

ASSIGNANT autem, qui hac de re disputant, tres diuitum ordines, & totidem pauperum classes. Sunt enim diuites (quos pauperes rectius dixeris) qui id vnum possident, quod naturæ sustentandæ absolute est necessarium: Sive qui vnum hoc solum in bonis habent, quo se suosque tenuiter alant. Sunt alij, quibus hæc ipsa, & ea præterea, quibus statum suum honestè tueantur, suppe-

E tunt:

Præcepta, quæ iubent, obligant pro circumstantiarum qualitate.

Nec omnes diuites æquè diuites, nec omnes pauperes æquè pauperes. Triplex diuitum ordo & status.

tunt: Nam & hic quoq; citra causam negligi nõ debet; quippe qui inter externa bona principatum facillè obtineat. Sunt alij tãdem, qui plurima, neq; vitæ, neq; personæ quoq; necessaria occupant: è quorum grege erat Euãgelicus ille, qui anxius, vbi sua reponeret, ita aiebat: *Quid faciam, quia non habeo, quò congregem fructus meos?*

Luc. 12.

Triples pauperum status & ordo.

Ad pauperes quod spectat, sunt qui extremè egent: Sunt rursum, qui communi quadam paupertate tenentur, qui eiusdè prope modum sunt notæ, cum primi ordinis diuitibus. Sunt denique, qui inter hosce quasi extremos, medium quodammodo tenet, de quibus suo postea loco plenius: Siquidem hoc pauperum regnum patet latissimè. His paupertatis & opulentia gradibus diligenter notatis & obseruatis, non erit admodum operosum, diiudicare quando, & quos præceptum, de quo hic sermo est, obliget.

Nemo tenetur ea in pauperes etiam extremè miseros erogare, quæ naturæ sunt necessaria.

PRIMO namq; extra omnem controuersiam est, neminem vel in extremè egentes ea erogare vlla omnino lege obligari, quæ ad priuatum suæ suorumq; vitæ vsum absolutè censentur necessaria. Iubemur sanè proximum diligere, totòq; quod aiunt, affectu in ipsum ire; at non supra nos, sed æquè ac nos ipsos. Imò verò in ordinem charitatis committunt, qui plùs proximū, quàm seipos diligunt. Secludimus hinc casum, quo vita extremè egentis Ecclesiæ, vel Reipub. magis vsui videretur futura, quàm nostra priuata: Nam cum bonum eò censeretur diuinius, quò in alios sese diffundit vberius, licebit tum priuatam minùs vtilem, reique publicæ minùs necessariam, pro aliena magis vtili, magisque necessaria impendere, aut certè morti exponere.

Quo casu proximi vitam propriam liceat anteferre.

Statui necessaria nemo in vulgares pauperes inferre obligatur.

ÆQVE certum est, nullum omnino mortalium (nisi quis forsitan, abdicatis omnibus, vitæ statum mutare decreuisset) ea in vulgares, secundæ ordinis pauperes exponere, lege aliqua obstringi, quæ loco, vel personæ, quam in Reipub. vel Ecclesia sustinet, tuende, simpliciter sunt necessaria. Est profectò proximi commoditas magnificanda semper, (nam & hoc ratio suadet, & charitatis lex sup quodam modo iure efflagitat) at non tanti, vt eius rei causa virum honestum famè, vel status iacturam facere oporteat; quippe cum ingenuè nati & educati vitæ turpitudinem non minùs soleant detestari, quàm mortem ipsam. Quòd si personæ absolutè necessaria, communi paupertate obstrictis iure nõ debentur, multò minùs debebuntur ea commentitijs pauperibus, de quibus postea.

CERTVM

CERTVM est tandem, & apud omnes rectè sentientes indubitatum, quod ad nostram, nostrorumq; vitam non est necessarium, id in extremè egentes catenus erogandum esse, quatenus extrema illorum miseria, vel inopia id postulat. Nam si eleemosynarium præceptum vsquam vim, aut locum habet, vt sæpenumero habet, hic citra vllam controuersiam, iustissimam habet. Si enim certo peccato sese obstringit, qui inimici iumentum sub onere prostratum, vel in foueam, vnde emergere per se non potest, prolapsus, non erigit, quid nobis de eo cogitandum est, qui fratrem fame morientem, cum possit, non reficit?

IMO verò extrema illa egestate urgente, non ea solù promptè & liberaliter communicanda sunt, quæ priuata vitæ vsibus, absolute superuacanea sunt; verùm ea etiam, quæ ad eum vsum non ita multum necessaria sunt. Nam cum dilectio & dilectionis ordo ex æquo ferè sint in præcepto; neq; secus ex charitate, diligēda sit vita proximi, quàm propria: fit, vt maioris nos eam facere oporteat, quàm externa corporis commoda, eidem corpori nō admodum necessaria: Quemadmodum pluris quoque ducere iubemur eiusdem proximi animam, spiritalēque eiusdem salutē, quàm vitam propriam; & pluris itidem illius honorem & famā, quàm nostram pompam. Est enim proximi fama res, vulgaribus fortunæ commodis multis partibus præstantior.

Quid? quod non ij solùm in charitatis legē committunt, qui extremè egentibus pro viribus nō opitulantur; sed illi quoq; qui benignā dexterā illis non porrigunt, qui ad extremam illam miseriam & egestatem, nisi adsint, qui sustent, præcipites ruunt. Nam si rem recta ratione expendimus, non ille propriè extremè egere dicendus est, qui præ miseria, vel inedia animā iam agit, (eleemosyna enim datur, vt proficit, urgentemq; miseriā soletur; qui autē in mortis vestibulo iam hæret, propter prostratas naturæ vires eleemosynæ p̄sidio amplius subleuari non valet) sed ille, qui in ea egestate, rerumq; difficultate versatur, vt probabile sit, breui omnino periturum, nisi alicunde subleuetur; neq; tamen offert se quispiā, à quo p̄sidium sperare queat, si ego, qui p̄sens sum, eiusdemq; miseriæ cōsciū sum, deserā: Eiusmodi namq; iā in causa sua extremè eget. Quare pinde de eo iudicādū est, ac si iā actu extremè egeret. Imò verò ad idē charitatis officiū diuino naturaliq; iure obligari

E 2 vide-

Naturæ nostræ nō necessarium, extremè egentibus debetur.

Priuata vitæ nō admodū necessaria extremè egentibus impericienda sunt.

Vita proximi ex charitate diligēda.

Anima & salus proximi propriæ vitæ anteponenda.

Quis propriè extremè egere dicitur.

videmur, si certò compertum habemus, proximum nostrum in tanta miseria & egestate versari, vt egrè admodum vitam ducturus sit, si opem ipsi non feramus. vno aut altero exemplo id declaro.

Non tantùm extremæ egestatis casus eleemosynam exigir, sed etiam quasi extremæ.

TITIVS vicinus meus, vir quondam honestus, incidit in grauem inopiam; siue casu id illi incommodum acciderit, siue culpa (hoc enim ad eleemosynam impertinens est; tametsi illis lubentiùs opem ferre consueuerimus, qui citra culpam in aliquam calamitatem inciderunt) mendicare erubescit, ne publica mendicitate notam aliquam contrahat. Video hominem pallefcere, magis magisque subinde extenuari, internóque mœore confici. Iudico eum pallorem, eam maciem, eam tristitiam ex miseria & inedia proficisci: Iudico nihilominus, etsi miserum spiritum trahat, agrè tamen trahere, vel diu quoque trahere non posse. Animaduerto adhæc neminem, præter me, istud aduertere, vel quòd illi sim vicinior, vel quòd domesticum illius statum meliùs exploratum habeam, vel certè alios animaduertentes non curare, vel quia pauperes, vel quia duri & auari sunt, adeóque desertum iri, si ego nõ succurro. Video tandem, me aliqua possidere, quæ, vt vitã ducã, nõ admodum videntur necessaria: quæstio est, an, omnibus illis iudiciis stantibus & impellentibus, citra Christianæ charitatis offensionem, Titium in ea egestate constitutum, deserere mihi liceat? Respondet Ioannes, imò verò CHRISTVS ipse; id nequaquã licere. Quid ille? *Esurit, et non dedistis mihi manducare: ite in ignem aternum.* Quid verò Ioannes? *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo charitas DEI manet in eo?*

Matth. 25.
1. Ioan. 3.

ADIVNGO aliud huic cognatum: Est magna in patrio solo annonæ caritas, ita vt multi passim pauperes inedia pereant. Socrates vicinus meus vehemèter eget; petit à vicinis, sed nemo dat, vel quòd vitæ superflua nulla possideant, vel quòd præ innata duritia pauperes nihil curent. Venit ad me, cui suppetunt, quibus me meosque vsq; ad proximam messem alam, & aliquid eò ampliùs, quod citra magnum incommodum illi impertiri queam, & hoc me posse iudico; Sed simul quoq; iudico Socratem, etiamsi nihil à me subsidij consequatur, dum noua frumenta colligantur, vitam pducere posse; sed id interim cum summa miseria & difficultate, magnâq; virium & valetudinis labefactione, eò quòd iã manifesta

cala-

calamitatis & inediæ signa in ore illius conspiciam: quæritur iam, opem ne illi ferre lege aliqua astringar? Respondeo, quod ex dilecti discipuli sententia respõsum est paulò antè: nempe eam me opem citra violatæ charitatis legem Socrati negare non posse.

ADDO ex naturæ superuacaneo, non iis tantum succurrendum, qui ob præsentem & vehementem egestatem periclitantur de vita; verum iis quoque, qui eadem de causa periclitantur de salute. Quamobrè si sciam, Mæuium vicinum meum, virum alioqui honestum & studiosum, mera egestate compulsus aliquid, quod cum virtute, & honestate pugnat, admissurum, & vnà cum hoc persuasum habeo, si ex illis, quæ me, meorumque vitæ necessaria nõ sunt, illi subuenero, constanter in officio perstiturum, illi subuenire omnino debeo: nam etsi nemo peccet inuitus; attamen quia difficultas, qua Mæuius tenetur, est summa, & penè inexpugnabilis, obligor homini in tanta tentatione, lapsusque discrimine constituto, manum porrigere, ne cadat & pereat. Extrema proinde, vel quasi extrema necessitate urgente, eleemosyna simpliciter cadit in præceptum.

Ex nostro superfluo non iis solam succurrendum, qui periclitantur de vita, sed iis quoque, qui de salute.

Nemo peccat inuitus.

*QVOD EXTREMA NECESSITAS DEPOSCIT,
interdum vendere, locare, mutuo vel commodato dare
licere, interdum verò id non licere.*

VERVM enimverò licet cum extremè egentibus res ita habeat; attamen nonnullam adhuc quæstionem adfert, iis ne, qui extremè, vel quasi extremè egent, id simpliciter, quò indigent, donandum sit, an verò tantisper, dum præsens periculum euaserint, aut ad meliorem fortunam deuenerint, mutuandum, vel locandum. Ad hoc quæsitum, propter varios casus, simplici verbo responderi commodè non potest: neque enim omnes, qui in extremam necessitatem deuenerunt, eiusdem sunt conditionis; neque res, quæ impenduntur, eiusdem quantitatis; neque qui impendunt, earundem facultatum; neque earundem quoque voluntatum. Vnum nihilominus in hac quæstione satis compertum est: nempe totum illud, quod in ea necessitate per modum eleemosynæ erogatum est, id restitutioni obnoxium non esse. Nam, vt antè explicatum est, eleemosyna est munus, vel donum, quod in-

Quod per modum eleemosynæ erogatum est, id restitutioni obnoxium non est.

digenti gratis impenditur: Quod autem venditur, vel locatur, id non datur gratis.

Cum extremè egèribus, de solutione vel restitutione nõ semper pacifici licet.

AQVIB certum est, cum extremè egentibus, de solutione vel restitutione, non semper pacifici licere. Nam, vt antè prolixè probatum est, & apud omnes non profus rudes in aperto est, danda est aliquando eleemosyna; hæc autem obligatio, si vsquam stringit, extrema vrgente necessitate stringit. Ad hæc si extrema penuria laboranti ea, quibus opus habet, semper vendere, locare, vel commodare fas foret, non satis commodè afferentur, extrema necessitate premente, omnia communia esse; vel extremè egentem, ad propulsandam extremæ necessitatis iniuriam, vnde cunq; vitæ præsidia venari posse; multaq; alia eiusmodi, quæ longū esset hic referre. Deniq; si eleemosynæ præceptū extra extremæ egestatis casum sæpenumero obligat, vt citra vllū dubium obligat, quantò magis illo casu vrgente, & occurrente obstringet?

Licet interdum ea vendere, vel locare, vel mutuare, quæ extrema necessitas efflagitat.

PORRO aut quòd ea interdum extremè egenti vendere, locare, vel mutuare liceat, quibus pro necessitatis ratione indiget, illud meo iudicio cõtrouersiam nullam habet. Etenim si cui vestè, quæ à frigore repente oborto sese defendat, aut equū, vel currū, cuius præsidio irruètiū hostiū impetum euadat, subministrè, dubium nullum est, quin eiusmodi vestem, equum, vel currum, vel aliud quodcunq; vitæ præsidium, vbi primū periculum euaserit, repetere mihi liceat. Pari modo, si cui centum, vel mille aureos nummos suppeditem, quibus ab eorum vi, qui præsentem illi necem intentant, se captū redimat, non est necessarium, vt eam pecuniæ summam capto, si aliàs soluendo est, absolutè donem, nunquam ampliùs repetiturus; sed abunde sat est, si per viam mutui à præsentem vitæ discrimine illum eximam.

Qui dicunt extremè necessarium nõ quàm vendere licere, in multas & magnas difficultates se cõiiciunt.

DENIQVE si sola necessitas eam vim haberet, vt id totum veluti proprium in alium trãferretur, quo is pro tempore extremè indiget, consequens fieret, si dira fame grassante, apud vnum solum panis, vel frumentum cõperiretur, nefas fore eiusmodi panem, vel frumentū iusto pretio diuitibus vendere. Sed neq; medico quoq; ab egro in mortis periculo constituto, industriæ mercedem; neq; pharmacopæo pharmacorū precium; neq; diuitibus ab egenis laborè ferre valentibus laborem, aut villā operam pro victu exigere liceret: At hæc omnia sunt absurda, & à cõmuni mortaliū omnium

omnium praxi omnino aliena. Quamobrè non est necesse, vt quis ea gratis semper donet, quibus extremè indigentis necessitatem subleuet; etsi aliquando necessarium id existat.

AT verò quando hoc vel illud conuentus genus vsurpare cõueniat, hoc partim ex illorũ conditione spectari debet, qui necessaria vitę præsidia petunt; partim rursus ex eorum statu, qui eadẽ præsidia impertiunt; partim tandem ex rerum natura & qualitate, quæ in extrema necessitate impediuntur. Etenim si illi, qui extremè necessaria ab aliis capiunt, adeò sunt miseri, adeòq; omnibus naturæ fortunæq; præsiidiis destituti, vt nec habeant quicquã, nec habere queãt, vnde acceptum compensent; vel quòd artẽ nullam calleant; vel quòd viribus ad laborandũ necessariis nullis polleãt; vel quòd modum nullũ, industriam nullam rem faciendi teneãt, vt sunt cæci, claudi, senes, infirmi, & plurimi eius ordinis alij, absq; vlla cõpensationis spe, aut restitutionis pacto impedi debent, quæcunq; extrema, vel quasi extrema illorũ necessitas postulat.

CONTRA verò si illi, qui in extremam necessitatem inciderunt, vndeunque tandem huc deciderint; ita sunt inopes, vt certa tamen spe, vel alibi quoq; re ipsa sint diuites; vel quòd sano robustòq; & ad laborandum idoneo corpore sint præditi; vel quòd artem teneant eiusmodi, vnde per commodè, si velint, alere se queant; vel quòd alibi necessaria vitæ adminicula reposita habeant, tametsi vbi nunc degunt, aliorum ope maximè indigeant, non erit necessarium gratis absque vlla prorsus solutionis pacto ea illis impendere, quæ status nostri honestas deposcit. Si quidem eiusmodi homines non sunt absolutè pauperes; sed tantum secundum quid, & ex parte, hoc est, secundum præsentem illorum statum.

SED neque huius quoque generis inopes ad absolutum solutionis, vel restitutionis pactum deberent adigi; sed tantum ad conditionatum, nempe vt reddant quantum commodè queant. Nam si integrè id semper persoluendum foret, quod in extrema egestate consumptum erat, nonnulli citra vllam suam noxam à sanctioris vitæ instituto, voluntariæque paupertatis professione arcerentur, hoc autem Christianæ charitatis legi non satis consentaneum videtur. Mitto hîc, sæpe contingere posse, vt in necessitate insumptum sit magnum, domi autem, vel in

indu-

An cum extremè egente de solutione, vel restitutione pacto liceat, id ex tribus capitib; spectari debet.

Absolutè miseri, citra vllam restitutionis pacto nem subleuandi sunt.

Extremè necessaria iis vedere, aut mutuare licet, qui secundum quid tantum sunt inopes.

Non est consultum, absolutum pactum de restitutione cum extremè egestibus inire.

industria repositum exiguum. Neque enim eadem omnium lucrandi est facultas, neque eadem rursus lucrandi occasio omnibus offertur semper. Et hæc de illis sint dicta, qui aliorum præsidio ab urgente necessitate eximuntur.

Quæ ad status
vsum, vel orna-
mentum sunt ne-
cessaria, ea cum
restitutionis pa-
cto non absolu-
tè miseris impè-
dere licet.

DE iis porrò, qui extremè, vel quasi extremè egentibus adminiculantur, ita statuimus: aut enim, qui eiusmodi vitæ adminicula suppeditant, necessaria tantum possident, aut superuacua; Si superuacua, aut ea asseruant in pios vsus, aut tantum in pompam, & vitæ luxum. Iam qui ea extremè egentibus, validis tamen & ad laborem natis, vel alibi quoque necessariis abundantibus impertiuntur, quæ ad statum honestè tuendum sunt necessaria, illi iure suo vtetes, solutionem, vel restitutionem ab eiusmodi egentibus licitè exigunt. Nemo enim ea alteri gratis impertiri obligatur, quibus ipse indiget, nisi vltima necessitas aliud quandoque possulet; hæc autem non vrget hic absolutè, sed tantum secundum quid. Eiusmodi tamen subsidium eleemosynæ nomen propriè nõ meretur, nisi forsitan secundum gratuitum vsum; nam etsi subministretur indigenti, non tamen gratis.

Quiuis, quo ad
eius fieri potest,
rempub. indem-
nem seruare ob-
ligatur.

IDEM de illis quoque statuere licet, qui ea id genus miseris impertiuntur, quæ in religiosos, vel reipub. necessarios vsus recondata seruabantur, præsertim si eiusmodi impensæ precij sunt minimè contemnendi. Neque obscura assertionis huius est ratio: nam qui earum rerum præsidio ex vitæ periculo eruuntur, quæ ad tuendam alterius dignitatem, vel ad promouendum Ecclesiæ, vel Reipub. commodum reposita fuerant, illi sanè, quatenus per vires & facultates licet, naturali quadam æquitate ad illorum compensationem obligantur. Quòd si naturalis æquitas debitam compensationem efflagitat, cur eam iurata cautione, vel simplici promissione, vel certè conditionali sponsione, puta si compensare queant, exigere non liceat?

Qui ex superua-
cuis modica egè-
tibus impendit,
citra restitutio-
nis pactum im-
pendere debe-
rent.

E diuerso verò si qui sunt, qui extremè miseris modica quædam impendunt, & ex iis impendunt, quæ neque vitæ, neque personæ necessaria sunt; neque ad vllum pium opus asseruata sunt, illi, nisi contra decorum agere fortè velint, totum, quod necessitas exigit, absq; vilo prorsus absoluta, vel conditionata pactione impendent. Nil tamen turpe istiusmodi designarent, si grandia absq; aliquo compensationis pacto non absolutè inopibus, tametsi ex-
tremè

tremè egentibus, præstare nollent. Nam etsi personæ non necessaria possidentes, eleemosynâ erogare teneantur, nõ tamen tantum huic præcisè; sed huic, vel illi, vel alteri cuicumq;

Ex prædictis regulis colligi vtcunq; potest, quid de iis rebus statui debeat, quæ extrema urgente necessitate inscio Domino ablatæ fuerant: Nam si illæ erant minimè parvæ, & per illos subductæ, qui non absolutè inopes erant; sed tantum secundum quid; & iis tandem ademptæ, quibus ad statum honestè tuendum nihil supererat, dubium nullum est, quin restitutioni sint obnoxie. Quod si verò, quæ sublata fuerant, modica erant, & ex iis, quæ statui necessaria erant, subducta non erant, & per verè absolutèq; miseros subducta erant, nulla opus erit restitutione. Idem de iis nonnulli sentiunt, quæ simul rapiuntur & absumentur; siue priuato siue alieno nomine rapiantur; dummodò tamen propria, quibus alienæ miseræ succurratur, nulla adsint. Qui enim rebus priuatæ vitæ non necessariis parceret, & alienas inuaderet, ab hoc vinculo immunis non esset.

CONSTAT hinc quoq; , qui ea in extremè egètes erogant, quæ ante eiusmodi extremam egestatem, per vim, vel fraudem occupauerat, à restitutionis lege simpliciter non absolui, sed tantisper solum, dum contracto debito soluendo pares euadant. Nam etsi restitutionis debitum, ex iniusta acceptione ortum, propter extremam egestatem consopiat, non tamen simpliciter extinguitur: reuiuiscit enim, vbi primum soluendi facultas nata fuerit. Quod si eleemosyna in extremè miseros erogata, ab illorum restitutione non liberat, quæ dolo, vel fraude antè intercepta fuerant, multò minus liberabit à mutui, vel depositi restitutione.

DENIQUE si raptores, depositarij, vel mutuatarij ab eorum restitutione non absoluuntur, quæ ex rapina, deposito, vel mutuo extremè indigentibus impertiti fuerant; neque ab eorum quoque solutione absoluentur, quæ ipsi in simili egestate constituti, ex eiusmodi rebus absumpserant. Neque enim vlla apparet ratio, cur ab aliis in extremè egestatis periculo constitutis insumpta, restitui debeant, à se autem in simili casu absumpta, restitui non debeant. Horum omnium vna hæc est ratio, quod extremè laborantem ex alienis subleuare non licet, si adsint propria. ET hæc breuiter de eleemosyna, quam extrema necessitas vt debi-

F tam

Quid de earum rerum restitutione statuendum, quæ extrema urgente necessitate, inscio Domino ablatæ fuerant,

Qui per vim vel fraudem occupata in extremè miseros insunt, non liberantur à restitutione; multò minus, q. mutui, vel depositum.

Ex alienis extrema inopia profum subleuare non licet, si adsint propria,

tam efflagitat. Proximum est, ut de illa nonnulla modo in medium afferamus, quæ extra extremæ necessitatis casum frequenter obligat.

De periculoso illorum statu, qui personæ superflua in egenos, etiam infra extremam egestatem constitutos, vel in alias piis causis non erogant.

CAPVT SEXTVM.

XTREMA urgente miseria omnes, qui opem ferre commodè possunt, eleemosynaria lege teneri ostensum est hucusq;: Verùm quòd hic extremæ egestatis casus, non ita frequenter vsu venire soleat; neq; tamen desint vnquam, qui secundum status sui rationem superflua possideant; nunquam rursus, qui hoc vel illo modo non indigeant, segmento hoc sexto inuestigare lubet, illi ne tantum in eleemosynarium præceptum committant, qui extremè laborantes non adiuuant, an illi quoque, qui quæ à statu redundant, inter egenos vel alia pia opera non dispensant.

Ut nūquam desint opibus affluentes, ita nūquā quoq; pauperes desint.

HOSCE vel non peccare, vel leuiter tantum peccare defendunt nonnulli. Præcipua illorum ratio, est vsitata pœnitentium & confessoriorum praxis: Constat enim, plerosq; omnes, nulla opum, quas quis possidet, habita ratione, quosuis promiscuè, hoc est, diuites æquè ac pauperes absoluere; cum multi tamen inter eos comperiantur viri probi, & eruditi, & multi rursus pœnitentes, qui vitam mallèt amittere, quàm obulum vnum cum DE I OFFENSIONE retinere.

Praxis confessoriorum in absolueudis diuitibus.

VERVM vt hæc ratio, à communi confessoriorum praxi sumpta, est parum firma; ita eorum sententia, qui solam extremam necessitatem ad eleemosynam obligare contendunt, est admodum periculosa: vtpotè non solum à recepta doctorum hominum doctrina aliena; verùm sacræ quoq; Scripturæ parum consentanea. Scripturæ vox est; *Quod superest, date eleemosynam.* Item: *Qui habet duas tunicas, det non habenti; & qui habet escas, similiter faciat.* Item: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si situerit, da ei aquam bibere.* Item: *Ego præcipio tibi, & aperias manum tuam fratri tuo egeno.* Iam quòd hæc, aliâq; similia complura, quæ in diuinis literis passim occurrunt, ad eos præcisè referenda non sint, qui extremè egent, patet ex communi legum &

Periculosa eorum sententia, qui extra extremam necessitatem eleemosynam liberam definiunt.

Luc. 11.

Luc. 3.

Prou. 25.

Deut. 15.